

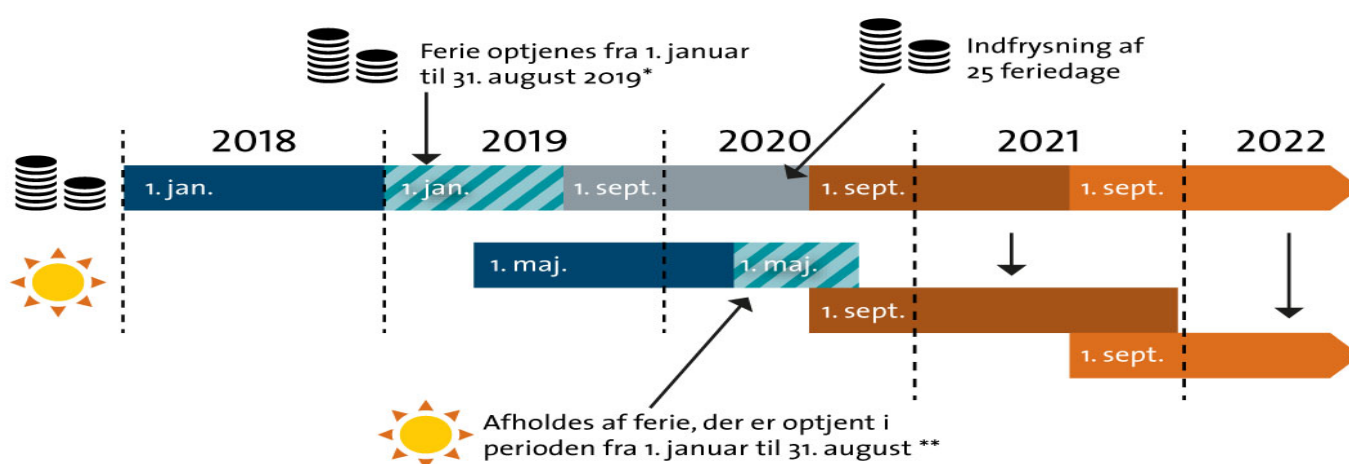
Notat om den nye ferielovs økonomiske konsekvenser

I 2018 vedtog Folketinget ny ferielov, som træder i kraft pr. 1. september 2020. Baggrunden for den nye ferielov er, at den gamle lovs forskydning i optjening og afvikling af ferie ikke lever op til reglerne i EU's arbejdstidsdirektiv. Det fremgår heraf, at alle ansatte har ret til fire ugers betalt ferie, der kan afholdes og optjenes inden for en 12 måneders periode. Dette er baggrunden for samtidighedsprincippet i den nye ferielov, hvor man kan afholde ferie samme år, som den optjenes. Efter den gamle ferielov kan der gå op til 16 måneder, før f.eks. nyuddannede får ret til betalt ferie.

Der er i loven en overgangsordning, der skal sikre en smidig overgang til den nye ferielov. Overgangsordningen går fra 1. september 2019 til 31. august 2020. I denne overgangsperiode indefrysnes medarbejdernes optjente feriepenge, hvilket svarer til 25 feriedage. De indefrosne feriepenge kommer først til udbetaling, når medarbejderen forlader arbejdsmarkedet. Formålet med overgangsordningen er at sikre, at der ikke afholdes dobbeltferie, dvs. sikre at man i samme år ikke afholder ferie efter de gamle regler og samtidig afholder ferie efter de nye samtidighedsregler.

Overgangsordningen kan illustreres på nedenstående figur 1.

Figur 1. Overgangsordningen

Læsevejledning til illustrationen

Den øverste linje med -symbolet til venstre, angiver optjeningsperiode. Den nederste linje med -symbolet til venstre angiver afviklingstidspunktet. De lodrette, stiplede linjer angiver årsskifte.

Hver optjeningsperiode har en farvekode, der kan genfindes i afviklingslinjen, det vil f.eks. sige, at ferie optjent i perioden 1.1.-31.12.2018 (mørkeblå) afvikles i perioden 1.5.2019 - 30.4.2020 (følger principperne for optjening og afvikling iht. nuværende ferielov). Ferie optjent i perioden 1.1.2019 - 31.8.2019 (blåstribet) afvikles i perioden 1.5.- 30.9.2020.

Ferie optjent i perioden pr. 1.9.2019 - 31.8.2020 (grå) genfindes ikke i afviklingslinjen. Det skyldes, at ferien og ferietillæg, der er optjent i perioden, indefrysnes i en fond og dermed ikke kan afvikles. I stedet begynder den ansatte at optjene samtidighedsferie iht. den nye ferielov pr. 1.9.2020 (brun), hvilket betyder, at den ansatte kan afvikle ferie den efterfølgende måned Det betyder, at den ansatte kan holde 2,08 feriedag pr. 1.10.2020.

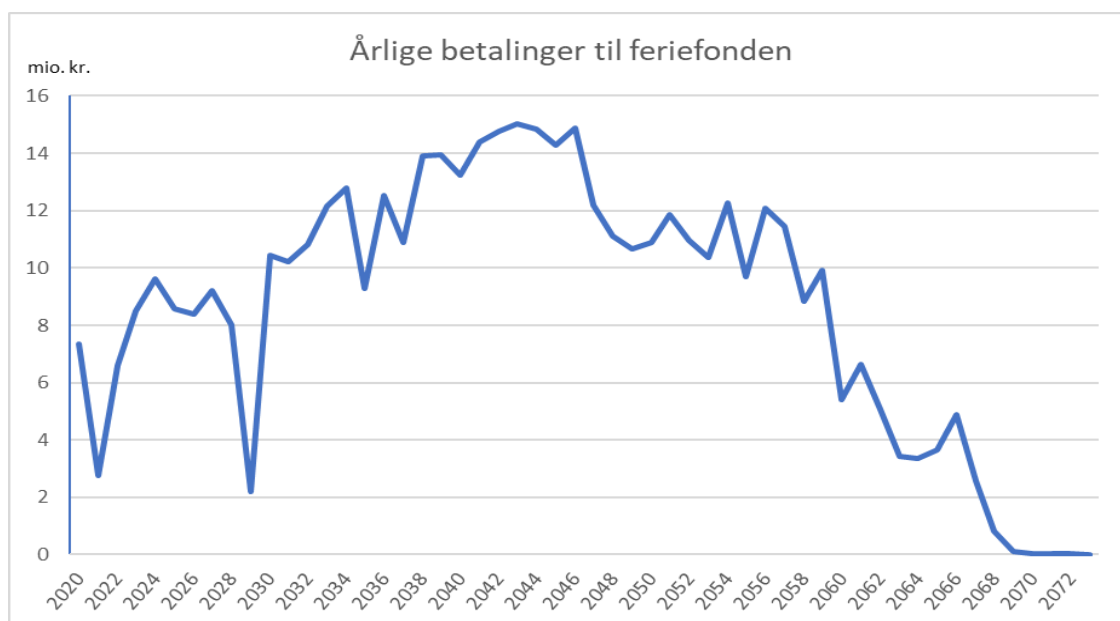
Afregning af de indefrosne feriepenge

De indefrosne feriepenge udgør ca. 280 mio.kr. for Viborg Kommune. Beløbet skal over en årrække indbetales til en særskilt feriefond under Lønmodtagernes Dyrtidsmidler, der så står for udbetalingen til den enkelte medarbejder, efterhånden som denne forlader arbejdsmarkedet. Der er tale om medarbejdere i alderen fra 16 til 70 år, og udbetalingen fra Feriefonden vil derfor strække sig over de næste ca. 50 år.

Viborg Kommune skal senest betale pengene til Feriefonden efterhånden som Feriefonden udbetaler pengene til medarbejderne, men indbetalingerne kan ske tidligere, hvis kommunen ønsker det. Betalinger til Feriefonden indekseres (opskrives) hvert år med den gennemsnitlige lønstigning på det danske arbejdsmarked (p.t. 2,4%), så der er en høj "renteudgift" på gælden til Feriefonden.

Nedenfor i figur 2 ses Viborg Kommunes forventede årlige minimumsbetalinger til Feriefonden, beregnet på baggrund af medarbejdernes forventede pensionsalder. De nedadgående "peaks" i figuren skyldes spring i pensionsalderen i 2022 fra 66 år til 67 år, og igen fra 2030 fra 67 år til 68 år. De relativt små betalinger i de sidste år vedrører yngre medarbejdere, der f.eks. har været elever i kommunen i overgangsperioden 2019/2020.

Figur 2. Afregningen af de indefrosne feriepenge på forfaldstidspunktet

Forvaltningen har beregnet, der i stedet for de årlige minimumsbetalinger kan afsættes et årligt beløb på 9 mio. kr. i budgettet fra og med 2021. Med den almindelige pris- og lønfremskrivning af de 9 mio. kr. vil der hvert år være tilstrækkelige midler til mindst at betale minimumsbetalingerne inkl. indekseringen. Da minimumsbetalingerne falder i de sidste år, vil denne metode afdrage den samlede gæld til Feriefonden ca. 20 år før metoden med betaling af minimumsbeløbet hvert år.

Hvordan påvirkes en decentral enheds udgifter af den nye ferielov?

En decentral enhed har som udgangspunkt uændrede udgifter til løn og feriepenge.

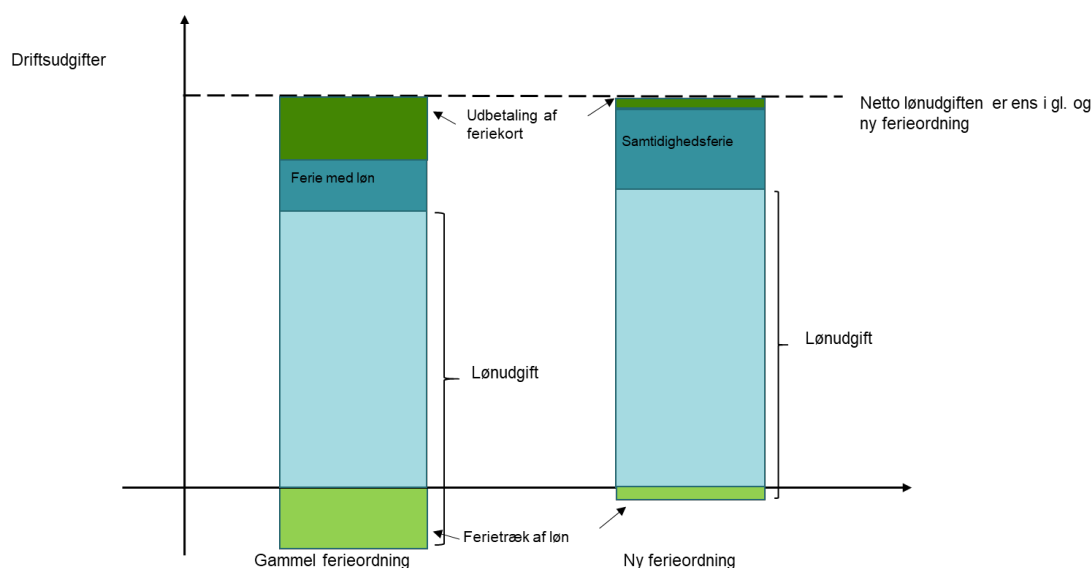
For en decentral enhed vil den samlede lønudgift inkl. ferieafholdelse som udgangspunkt være uændret efter indførslen af den nye ferielov, under forudsætning af at indbetalingerne til Feriefonden ikke opkræves decentralt. (Se dog afsnittet nedenfor vedrørende fratrædelse og genbesættelse af stillinger med forskellige lønniveauer)

Efter den gamle ferielov vil en fratrædelse resultere i, at medarbejderen får udbetalt et feriekort på den optjente – men endnu ikke afholdte – ferie, hvoraf en væsentlig del er optjent året før fratrædelsesåret. Fratrædelsen er derfor forbundet med en merudgift i form af udbetalte feriepenge til den fratrådte medarbejder. Denne merudgift opvejes af, at medarbejderen, der ansættes i stedet for den fratrådte, i den første tid ikke har optjent ferie med løn, hvorfor denne trækkes i løn under ferie. Der er således principielt balance mellem merudgifterne til den fratrådte og mindreudgifterne til den nyansatte ifm. genbesættelse af stillingen.

Efter den nye ferielov afholdes ferien i princippet samtidig med, at den optjenes. Når ferien afholdes samtidig med optjeningen, skal en fratrådt medarbejder ikke have udbetalt optjente feriepenge ved fratrædelsen, ligesom en nyansat ikke skal trækkes i løn under den første ferie. Efter den nye ferielov er der således også balance i udgifterne i forbindelse med en fratrædelse og genbesættelse af en stilling. I praksis vil der oftest være et mindre beløb til udbetaling for optjent ferie ved fratrædelse samt et mindre beløb, som kan modregnes i den nyansattes løn vedr. ferie, som er optjent hos en tidligere arbejdsgiver, men der vil som udgangspunkt fortsat være balance i udgifterne.

I figur 3 nedenfor illustreres udgifterne til løn og feriepenge under den gamle og den nye ferielov. Den sorte stiplede linje indikerer, at den samlede udgift til løn og feriepenge er uændret efter overgangen til den nye ferielov.

Figur 3. Balance i driftsudgifterne for den decentrale enhed

Der kan opstå en mindre besparelse ift. fratrædelse og genbesættelse af stillinger.

Der opnås under den nye ferielov en lille besparelse, når en medarbejder med høj anciennitet – og dermed ofte en højere løn – fratræder og erstattes af en medarbejder med lavere anciennitet – og dermed ofte en lavere løn.

Under den gamle ferielov afregnes den optjente – men ikke afholdte – ferie til den fratrådte medarbejder i forbindelse med fratrædelsen. Der er typisk tale om mere end et års ferie. Som nævnt ovenfor modsvares dette af, at den nyansatte medarbejder på tilsvarende vis trækkes i løn under ferie, indtil der er optjent fuld ferie. Hvis lønnen og dermed feriepengene til den fratrådte medarbejder er højere end lønnen og dermed løntrækket vedr. den nyansatte, vil løntrækket ikke fuldt ud modsvare feriepengene til den fratrådte medarbejder.

Under den nye ferielov med samtidighedsferie har en fratrådt medarbejder væsentligt mindre opsparet ferie til udbetaling ved fratrædelse, og en nyansat medarbejder har på tilsvarende vis væsentligt mindre ferie med løntræk.

Det betyder, at lønforskelle mellem den fratrådte og den nyansatte kun har en meget begrænset betydning for feriepengeudgifterne under den nye ferielov.

Den gennemsnitlige månedsløn for fratrådte medarbejdere i 2019 var ca. 30.920 kr., og månedslønnen i forbindelse med genbesættelse af stillingerne var ca. 29.700 kr. Dette giver en lønforskel på 1.220 kr. pr. måned. 5 ugers feriepengene af lønforskellen udgør 1.654 kr. (12,5% af årslønnen ekskl. afholdte feriedage).

Den gennemsnitlige personaleomsætning i Viborg Kommune var i 2019 ca. 13% svarende til 820 genbesatte stillinger. Den samlede årlige mindreudgift for Viborg Kommune kan derfor beregnes som 820×1.654 kr. svarende til 1.350.000 kr. På grund af samtidighedsferien i den nye ferielov forventes feriepengeudgifterne i forbindelse med personaleomsætning således at blive reduceret med ca. 1,3 mio. kr. årligt.

Delvis annullering af ferietillæg i 2020 giver en mindreudgift i 2020

Efter både gammel og ny ferielov udbetales hvert år et lovpligtigt ferietillæg på 1%, men på grund af overgangsordningens ændringer af feriens optjeningsperioder annulleres det lovpligtige ferietillæg for optjeningsperioden 1. september til 31. december 2019. Det betyder, at det lovpligtige ferietillæg, som udbetales i 2020, reduceres med en tredjedel (4 måneder af den normale 12 måneders optjeningsperiode). I 2021 og efterfølgende år udbetales igen 1% af lønnen i lovpligtigt ferietillæg, det bliver blot beregnet af en anden 12-månedes periode.

Foruden det lovpligtige ferietillæg har kommunalt ansatte via overenskomsten et forhøjet ferietillæg på 0,95 procent. Dette ferietillæg påvirkes ikke af lovændringen og fortsætter uændret.

Konsekvensen for medarbejderne er, at det ferietillæg, der udbetales i 2020, bliver ca. en sjettedel mindre end sædvanligt. For Viborg Kommune betyder det, at udgifterne til ferietillæg i 2020 bliver 7,3 mio. kr. lavere end normalt. Denne virkning er ikke indarbejdet i budget 2020, hvilket betyder, at de decentrale budgetter i 2020 principielt er 7,3 mio. kr. for høje. Der er tale om en konsekvens af overgangsordningen, som alene har virkning for budget 2020.

[Økonomiaftale, servicramme og bloktilskud](#)

Der er i økonomiaftalen for 2020 ikke aftalt kompensation for merudgifter i forbindelse med den nye ferielov, da merudgifterne først opstår i 2021. Det er dog aftalt, at indbetalingerne til Feriefonden ikke anses som serviceudgifter og derfor ikke belaster servicrammen.

KL har opgjort, at der for kommunerne under ét vil være et årligt finansieringsbehov på ca. 400 mio. kr. Efter den sædvanlige fordelingsnøgle svarer det til 6,7 mio. kr. for Viborg Kommune. Dette harmonerer med Viborg Kommunes egne tal, jf. ovenfor, afhængig af, hvor mange år betalingen til Feriefonden deles ud over.

KL vil medtage dette finansieringsbehov i forhandlingerne om økonomiaftalen for 2021, hvorfor det endnu er uvist, hvordan kommunerne vil blive kompenseret. Det foreslås derfor, at Viborg Kommunes budgetmæssige håndtering af indbetalingerne til Feriefonden afventer økonomiaftalen for 2021 og indgår i Byrådets budgetlægning i august og september 2020.